BENDROJO TEISMO (šeštoji kolegija) SPRENDIMAS

2016 m. sausio 28 d.*

„Viešieji paslaugų pirkimai — Konkurso procedūra — Techninė pagalba veiklai, skirtai tinklo struktūrai sukurti ir valdyti siekiant įgyvendinti europinę inovacijų partnerystę „Žemės ūkio produktyvumas ir tvarus vystymasis“ — Dalyvio pasiūlymo atmetimas — Sprendimas sudaryti sutartį su kitu dalyviu — Neįprastai mažos vertės pasiūlymas — Deliktinė atsakomybė“

Byloje T-570/13

Agriconsulting Europe SA, įsteigta Briuselyje (Belgija), atstovaujama advokato R. Sciaudone,

ieškovė,

prieš

Europos Komisiją, atstovaujamą L. Cappelletti ir L. Di Paolo,

atsakovę,

dėl prašymo atlyginti žalą, tariamai patirtą dėl Komisijos padarytų pažeidimų rengiant konkursą „Tinklo struktūros sukūrimas siekiant įgyvendinti europinę inovacijų partnerystę „Žemės ūkio produktyvumas ir tvarus vystymasis“ (AGRI-2012-EIP-01),

BENDRASIS TEISMAS (šeštoji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas S. Frimodt Nielsen, teisėjai F. Dehousse (pranešėjas) ir A. M. Collins,

posėdžio sekretorius L. Grzegorczyk, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2015 m. liepos 7 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

Ginčo aplinkybės

1 Skelbimu apie viešąjį pirkimą, paskelbtu 2012 m. rugpjūčio 7 d. *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio priede* (OL 2012/S 61-150-249926), Europos Komisija paskelbė konkursą AGRI-2012-PEI-01 dėl tinklo struktūros sukūrimo siekiant įgyvendinti europinę inovacijų partnerystę „Žemės ūkio produktyvumas ir tvarus vystymasis“ (toliau – konkursas).

* Proceso kalba: italų.

2 Pagal pirkimo specifikacijų (toliau – specifikacijos) 1 punktą pirkimo laimėtojas turėjo prisidėti prie partnerystės tinklo, kurį sudaro ir kuriame dalyvauti gali žemės ūkio inovacijų ir novatoriškų metodų srityje veikiantys subjektai, kaip antai ūkininkai, tyrėjai, konsultantai, įmonės, nevyriausybinės organizacijos, vartotojai ir viešosios įstaigos, sukūrimo ir valdymo. Laimėtojas turėjo būti atsakingas už tinklo mechanizmo, kurį sudaro, viena, laimėjusio dalyvio personalas, paskirtas vykdyti skelbime apie pirkimą nurodytas užduotis, ir, antra, fizinės patalpos, kuriose šis personalas dirbs ir teiks paslaugas, sukūrimą ir veikimo užtikrinimą (toliau – informacinis punktas).

3 Pirkimo laimėtojo funkcijos buvo apibrėžtos specifikacijų 2 punkte. Jos suskirstytos į 9 pagrindines užduotis, būtent: pirma, vykdyti užduotis paskirto personalo valdymas ir informacinio punkto valdymas, antra, partnerystės tinklo veiklos koordinavimas, trečia, ryšių tinklo ir komunikacijos priemonių vystymas, ketvirta, išsamios duomenų bazės pildymas ir atnaujinimas, penkta, išorės ekspertų sąrašo tvarkymas, šešta, koordinavimo ir informacijos mainų veiklos vykdymas, septinta, tyrimų poreikių apibendrinimas remiantis iš vietos operatorių surinkta informacija, aštunta, metinės darbo programos parengimas ir, devinta, inventoriaus valdymas ir dokumentų bei informacijos saugojimas. Specifikacijose buvo nurodytas minimalus darbuotojų skaičius, būtinas pagrindinėms užduotims atlikti, ir tuo tikslu numatyta, kad užduotims vykdyti paskirtą personalą turi sudaryti mažiausiai 10 „viso etato ekvivalentų“, iš kurių mažiausiai 6 turi būti nuolatiniai.

4 Be to, specifikacijose numatytos 27 papildomos užduotys, kurios turėjo būti vykdomos remiantis metiniu Komisijos užsakymu, ir numatyta, kad jų bus mažiausiai 3 ir daugiausia 10 per metus; atlikti papildomas užduotis Nr. 24, Nr. 26 ir Nr. 27 bus prašoma bent pirmaisiais metais. Papildomos užduotys apėmė svarstymų grupių, t. y. ekspertų grupių, kuriose nagrinėjami konkrečiai su Europos inovacijų planu susiję klausimai ir dėl jų diskutuojama, organizavimą, (papildomos užduotys Nr. 1–6), papildomų darbo grupių organizavimą (papildomos užduotys Nr. 7–9), „veiklos vietoje“ dienų organizavimą (papildomos užduotys Nr. 10–13), papildomų seminarų organizavimą (papildomos užduotys Nr. 14–17), veiklos grupių darbo įvertinimą (papildomos užduotys Nr. 18–20), konferencijų organizavimą (papildoma užduotis Nr. 21), dalyvių kelionių, skirtų dalyvauti svarstymų grupėse, darbo grupėse ir seminaruose, organizavimą ir apgyvendinimą (papildoma užduotis Nr. 22), misijas į valstybes nares (papildoma užduotis Nr. 23), ekspertų sąrašo sudarymą (papildoma užduotis Nr. 24), informacinio punkto uždarymą (papildoma užduotis Nr. 25), informacinio punkto sukūrimą (papildoma užduotis Nr. 26) ir visų duomenų bazei sukurti reikšmingų projektų sąvado sudarymą (papildoma užduotis Nr. 27).

5 Remiantis specifikacijų nuostatomis, pirkimo laimėtojas taip pat turėjo numatyti pakankamai darbuotojų, kad, be pagrindinių užduočių, personalas galėtų atlikti papildomas užduotis Nr. 24 ir Nr. 27, kurias įgyvendinti numatyta per pirmuosius sutarties metus.

6 Pagal specifikacijų 6 punktą sutartis sudaroma 10 mėnesių terminui ir gali būti atnaujinama daugiausia 12 mėnesių. Jose numatytas didžiausias bendras biudžetas – 2 500 000 EUR per metus kartu už pagrindinių ir papildomų užduočių vykdymą, kurio metinis pagrindinėms užduotims skirtas biudžetas siekė 1 400 000 EUR, o papildomoms užduotims – 1 500 000 EUR.

7 Remiantis specifikacijų 7.5 punktu, pirkimo procedūrą sudarė, pirma, pasiūlymų nagrinėjimo remiantis pašalinimo kriterijais ir paskesnio pasiūlymų nagrinėjimo remiantis kvalifikacinės atrankos kriterijais etapas, antra, pasiūlymų vertinimo remiantis sutarties sudarymo kriterijais (kokybės ir kainos vertinimas) etapas ir, trečia, laimėtojo nustatymo (sprendimo sudaryti sutartį) remiantis ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo kriterijumi etapas. Komisijos taikyti pašalinimo, kvalifikacinės atrankos ir sutarties sudarymo kriterijai buvo nurodyti specifikacijų 9 punkte.

8 Komisija gavo 5 pasiūlymus, tarp jų – ieškovės. Visi dalyviai praėjo pirmąjį pirkimo procedūros etapą, kurį sudarė jų pasiūlymo nagrinėjimas remiantis pašalinimo ir kvalifikacinės atrankos kriterijais, ir pateko į antrąjį etapą, kurį sudarė pasiūlymų vertinimas remiantis šiais keturiais sutarties sudarymo kriterijais:

— sutarties sudarymo kriterijus Nr. 1: mokslo ir praktikos santykis,

— sutarties sudarymo kriterijus Nr. 2: pagrindinių ir papildomų užduočių vykdymo būdas,

— sutarties sudarymo kriterijus Nr. 3: praktinis užduočių organizavimas,

— sutarties sudarymo kriterijus Nr. 4: pasiūlymai dėl informacinio punkto Briuselyje (Belgija).

9 Antrajame procedūros etape minimalų specifikacijose reikalaujamą balų skaičių pagal sutarties sudarymo kriterijus surinko tik du dalyviai, būtent ieškovė ir *Vlaamse Landmaatschappij* (toliau – VLM). Taigi šie du dalyviai pateko etapą, kuriame vertintos jų pasiūlytos kainos: ieškovės – 1 320 112,63 EUR, VLM – 2 316 124,83 EUR.

10 Iš 2012 m. lapkričio 20 d. vertinimo komiteto posėdžio ataskaitos matyti, kad ieškovė atsidūrė pirmoje vietoje ir kad, iškilus abejonių dėl neįprastai mažos jos pasiūlymo kainos, vertinimo komitetas padarė išvadą, kad reikia jos paprašyti pateikti informacijos apie papildomų užduočių kainą.

11 2012 m. lapkričio 22 d. raštu Komisija pranešė ieškovei, kad vertinimo komitetas už papildomas užduotis nurodytas kainas įvertino kaip neįprastai mažas. Ji paprašė ieškovės išsamiai paaiškinti, kaip apskaičiuotos už papildomas užduotis Nr. 1–21 ir Nr. 25 siūlomos kainos, ir pažymėjo, kad jos pasiūlymas gali būti atmestas, jeigu paaiškinamai bus neįtikinami.

12 2012 m. lapkričio 29 d. raštu ieškovė atsakė į Komisijos prašymą pateikti informacijos, pateikdama bendro pobūdžio paaiškinimų ir sąrašą sąnaudų, kuriomis remdamasi ji suformulavo kainos už papildomas užduotis pasiūlymą.

13 Iš 2012 m. gruodžio 19 d. ieškovės pasiūlymo vertinimo galutinės ataskaitos matyti, kad vertinimo komitetas išnagrinėjo jos paaiškinimus ir, be kita ko, konstatavo pagrindinėms užduotims ir papildomoms užduotims skirto personalo kryžminį naudojimą, kas neatitiko specifikacijų reikalavimų. Todėl jis pakeitė pagal sutarties sudarymo kriterijų Nr. 3 ieškovės pasiūlymui skirtą balų skaičių: nuo 11,8 balo iki 7 balų; minimalus reikalaujamas balų skaičius buvo 7,5 balo iš 15. Taigi vertinimo komitetas užbaigė savo vertinimą, kuriuo, pirma, patvirtino savo nuomonę dėl neįprastai mažos ieškovės pasiūlymo kainos ir, antra, konstatavo, jog remiantis nauja jos pateikta informacija jos pasiūlymas nesurinko minimalaus specifikacijose pagal sutarties sudarymo kriterijų Nr. 3 reikalaujamo balų skaičiaus. Todėl sutarties laimėtoju komitetas pasiūlė pripažinti VLM.

14 2013 m. kovo 25 d. raštu Komisija pranešė ieškovei, kad jos pasiūlymas nelaimėjo, nes nesurinko minimalaus specifikacijose pagal sutarties sudarymo kriterijų Nr. 3 reikalaujamo balų skaičiaus, ir jo kaina įvertinta kaip neįprastai maža, kiek tai susiję su kainomis, pasiūlytomis už kai kurių papildomų užduočių įvykdymą. Tą pačią dieną Komisija nusprendė sutartį sudaryti su VLM.

15 2013 m. kovo 26 d. raštu ieškovė paprašė nurodyti pirkimo laimėtojo pavadinimą ir jo pasiūlymo charakteristikas bei pranašumus. Šią informaciją Komisija jai pateikė 2013 m. kovo 27 d. raštu.

16 2013 m. kovo 29 d. ieškovė paprašė Komisijos pateikti kitos informacijos apie jos pasiūlymo vertinimą. Komisija jai atsakė 2013 m. balandžio 10 d. raštu.

17 2013 m. balandžio 12 d. raštu ieškovė apkaltino perkančiąją organizaciją tuo, kad jai nebuvo pateikti būtini paaiškinimai dėl pirmojo ir antrojo kriterijų vertinimo, kad ji pakeitė techninį vertinimą jau atplėšus finansinį pasiūlymą, kad neteisingai vertino komandos vadovo ir jo pavaduotojo dalyvavimą atliekant papildomas užduotis ir kad išvados dėl VLM pasiūlymo buvo klaidingos.

18 Tą pačią dieną Komisijai išsiųstame el. laiške ieškovė prašė, kad ši leistų susipažinti su vertinimo komiteto ataskaitomis ir laimėtojo pasiūlymu, remdamasi 2001 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais (OL L 145, p. 43; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 3 t., p. 331) 6 straipsniu.

19 Pirmuoju 2013 m. balandžio 29 d. raštu Komisija pranešė ieškovei, kad vertinimo komiteto ataskaita netrukus jai bus pateikta. Antruoju tos pačios dienos raštu Komisija atsakė į ieškovės paraišką leisti susipažinti su dokumentais ir pateikė dalies 2012 m. lapkričio 20 d. vertinimo ataskaitos, dalies 2012 m. gruodžio 19 d. galutinės jos pasiūlymo vertinimo atskaitos ir dalies 2013 m. vasario 6 d. bendros įvertinimo ataskaitos kopijas. Tačiau Komisija nesutiko jai pateikti laimėtojo pasiūlymo, remdamasi atitinkamos įmonės komercinių interesų apsauga pagal Reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 2 dalies pirmą įtrauką.

20 2013 m. gegužės 13 d. el. laišku ieškovė pagal Reglamento Nr. 1049/2001 7 straipsnį pateikė kartotinę paraišką. 2013 m. gegužės 14 d. el. laišku Komisija patvirtino jos gavimą ir nurodė, kad atsakymas bus pateiktas per 15 darbo dienų.

21 Kitu 2013 m. gegužės 13 d. laišku ieškovė užginčijo antrajame 2013 m. balandžio 29 d. Komisijos rašte išreikštą poziciją, kurią ji laikė nepakankama. 2013 m. gegužės 31 d. raštu Komisija atsakė, kad ieškovė turi visus su pirkimo procedūra susijusius dokumentus, kuriais remiantis priimtas sprendimas sudaryti sutartį, ir kartu nurodė savo 2013 m. balandžio 29 d. raštą.

22 Dėl kartotinės paraiškos 2013 m. birželio 4 d. rašte Komisija nurodė ieškovei, kad atsakymo terminas pratęstas iki 2013 m. birželio 26 d. Komisija 2013 m. birželio 26 d. pranešė ieškovei negalinti atsakyti į kartotinę paraišką per minėtą terminą. 2013 m. liepos 9 d. el. laišku ieškovė paprašė atsakyti į jos kartotinę paraišką; į šį laišką Komisija atsakė 2013 m. liepos 9 d. ir pranešė įmonei, kad atsakymas jai bus pateiktas per kelias dienas. 2013 m. liepos 17 d. raštu Komisija atsakė į ieškovės kartotinę paraišką: ji paliko nepakeistą ankstesnį savo sprendimą neatskleisti tam tikros vertinimo ataskaitose esančios informacijos ir neleisti susipažinti su laimėtojo pasiūlymu pagal Reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 1 dalies b punktą ir 4 straipsnio 2 dalies pirmą įtrauką.

Procesas ir šalių reikalavimai

23 2013 m. spalio 25 d. ieškovė Bendrojo Teismo kanceliarijai pateikė pareiškimą, kuriuo pareiškė šį ieškinį.

24 2013 m. lapkričio 18 d. Bendrojo Teismo pirmininko nutartimi ši byla buvo paskirta šeštajai kolegijai, o 2015 m. sausio 8 d. nutartimi buvo paskirta naujam teisėjui pranešėjui.

25 Susipažinęs su teisėjo pranešėjo pranešimu, Bendrasis Teismas (šeštoji kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį ir, taikydamas proceso organizavimo priemones pagal 1991 m. gegužės 2 d. Bendrojo Teismo procedūros reglamento 64 straipsnį, paprašė ieškovės pateikti tam tikrą dokumentą. Šį prašymą ji įvykdė per nustatytą terminą.

26 Per 2015 m. liepos 7 d. posėdį išklausytos šalių pastabos žodžiu ir atsakymai į Bendrojo Teismo pateiktus klausimus.

27 Ieškovė Bendrojo Teismo prašo:

— nurodyti pateikti pirkimo laimėtojo pasiūlymą,

— priteisti iš Komisijos žalos, kurią ji tariamai patyrė dėl nagrinėjamo pirkimo pralaimėjimo, dėl galimybės sudaryti aptariamą sutartį netekimo ir dėl dalyvavimo konkurse, ir neturtinės žalos atlyginimą, kurio suma didintina atsižvelgiant į pinigų nuvertėjimą ir pridedant palūkanas,

— tam tikrus priedus nagrinėti konfidencialiai,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

28 Komisija Bendrojo Teismo prašo:

— atmesti prašymą atlyginti žalą kaip nepagrįstą,

— atmesti prašymą taikyti tyrimo priemones kaip nepagrįstą,

— priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

Dėl prašymo atlyginti žalą

29 Šiuo ieškiniu ieškovė tvirtina, kad priimant sprendimą atmesti jos pasiūlymą padaryta įvairių pažeidimų, susijusių su sutarties sudarymo procedūra, ir prašo priteisti iš Komisijos žalos, patirtos dėl nagrinėjamo pirkimo pralaimėjimo, dėl galimybės sudaryti aptariamą sutartį netekimo ir dėl dalyvavimo konkurse išlaidų, ir neturtinės žalos atlyginimą pagal SESV 268 ir 340 straipsnius.

30 Konkrečiau tariant, ieškovė nurodo 8 pažeidimus, kurie yra gana akivaizdūs, ir tvirtina, kad jos pasiūlymas atmestas neteisėtai. Ji nurodo šiuos pagrindus, pirma, klaidingas pasiūlymo vertinimas ir vienodo požiūrio principo pažeidimas, kiek tai susiję su sutarties sudarymo kriterijumi Nr. 1, antra, klaidingas taikymas ir pasiūlymo vertinimas, kiek tai susiję su sutarties sudarymo kriterijumi Nr. 2, trečia, viešųjų pirkimų procedūros taisyklių pažeidimas, kiek tai susiję su sutarties sudarymo kriterijumi Nr. 3, ketvirta, proporcingumo principo pažeidimas, kiek tai susiję su sutarties sudarymo kriterijumi Nr. 3, penkta, procedūros etapų atskyrimo principo pažeidimas, šešta, klaidingas pasiūlymo vertinimas, kiek tai susiję su sutarties sudarymo kriterijumi Nr. 3, septinta, neįprastai mažos kainos pasiūlymo sąvokos klaidingas aiškinimas ir taikymas ir, aštunta, vienodo požiūrio principo pažeidimas taikant neįprastai mažos kainos pasiūlymo sąvoką.

31 Primintina, kad pagal SESV 340 straipsnio antrą pastraipą deliktinės atsakomybės atveju Sąjunga pagal bendrus valstybių narių įstatymams būdingus principus atlygina bet kokią žalą, kurią eidami savo pareigas padaro jos institucijos ar tarnautojai.

32 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką Sąjungos deliktinė atsakomybė už jos institucijų neteisėtus veiksmus pagal pirmiau minėtą nuostatą kyla, jeigu tenkinamos trys sąlygos, būtent: veiksmų, kuriais kaltinamos institucijos, neteisėtumas, žalos realumas ir priežastinio ryšio tarp veiksmų, kuriais kaltinama, ir nurodytos žalos buvimas (1982 m. rugsėjo 29 d. Sprendimo *Oleifici Mediterranei / EEB*, 26/81, Rink., EU:C:1982:318, 16 punktas; 2008 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *FIAMM ir kt. / Taryba ir Komisija*, C-120/06 P ir C-121/06 P, Rink., EU:C:2008:476, 106 ir 164–166 punktai; 2010 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Evropaïki Dynamiki / Komisija*, T-300/07, Rink., EU:T:2010:372, 137 punktas ir 2014 m. spalio 16 d. Sprendimo *Evropaïki Dynamiki / Komisija*, T-297/12, EU:T:2014:888,

28 punktas). Be to, kiek tai susiję su sąlyga dėl veiksmų neteisėtumo, pagal teismų praktiką reikalaujama, jog būtų įrodytas pakankamai akivaizdus teisės normos, suteikiančios teisių asmenims, pažeidimas. Lemiamas pažeidimo pripažinimo pakankamai akivaizdžiu kriterijus yra tai, ar atitinkama Sąjungos institucija ar įstaiga akivaizdžiai ir šiurkščiai pažeidė savo diskrecijos ribas (šiuo klausimu žr. 2000 m. liepos 4 d. Sprendimo *Bergaderm ir Goupil / Komisija*, C-352/98 P, Rink., EU:C:2000:361, 42–44 punktus; 2002 m. gruodžio 10 d. Sprendimo *Komisija / Camar ir Tico*, C-312/00 P, Rink., EU:C:2002:736, 54 punktą; 2005 m. kovo 17 d. Sprendimo *AFCon Management Consultants ir kt. / Komisija*, T-160/03, Rink., EU:T:2005:107, 93 punktą ir minėto Sprendimo *Evropaïki Dynamiki / Komisija*, EU:T:2014:888, 29 punktą).

33 Kai viena iš trijų Sąjungos deliktinės atsakomybės atsiradimo sąlygų neįvykdyta, reikalavimas dėl žalos atlyginimo turi būti atmestas, ir nėra reikalo nagrinėti, ar įvykdytos kitos dvi sąlygos (šiuo klausimu žr. 1994 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *KYDEP / Taryba ir Komisija*, C-146/91, Rink., EU:C:1994:329, 81 punktą ir 32 punkte minėto Sprendimo *Evropaïki Dynamiki / Komisija*, EU:T:2014:888, 33 punktą).

34 Be to, pagal nusistovėjusią teismo praktiką Komisija turi didelę diskreciją vertindama, į kurią informaciją reikia atsižvelgti priimant sprendimą sudaryti viešojo pirkimo sutartį konkurso būdu (1998 m. gruodžio 17 d. Sprendimo *Embassy Limousines & Services / Parlamentas*, T-203/96, Rink., EU:T:1998:302, 56 punktas ir 2011 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Evropaïki Dynamiki / EIB*, T-461/08, Rink., EU:T:2011:494, 137 punktas). Komisija taip pat naudojasi plačia diskrecija nustatydama tiek taisyklių, reglamentuojančių sutarčių sudarymą konkurso būdu jos sąskaita, turinį, tiek jų įgyvendinimą (šiuo klausimu žr. 2006 m. vasario 14 d. Sprendimo *TEA-CEGOS ir kt. / Komisija*, T-376/05 ir T-383/05, Rink., EU:T:2006:47, 50 ir 51 punktus; minėto Sprendimo *Evropaïki Dynamiki / EIB*, EU:T:2011:494, 137 punktą ir 2012 m. spalio 25 d. Sprendimo *Astrim ir Elyo Italia / Komisija*, T-216/09, EU:T:2012:574, 17 punktą).

35 Būtent atsižvelgiant į minėtas teismo praktikos nuostatas reikia nagrinėti ieškovės prašymą atlyginti jos patirtą žalą dėl neteisėto jos pasiūlymo atmetimo. Šis prašymas grindžiamas, pirma, pažeidimais, susijusiais su sutarties sudarymo kriterijais Nr. 1 ir Nr. 2, antra, pažeidimais, susijusiais su sąvokos „neįprastai mažos kainos pasiūlymas“ taikymu, ir, trečia, pažeidimais, susijusiais su sutarties sudarymo kriterijumi Nr. 3.

Dėl prašymo atlyginti žalą dėl pirmųjų dviejų nurodytų pažeidimų, susijusių su sutarties sudarymo kriterijais Nr. 1 ir Nr. 2

36 Dėl sutarties sudarymo kriterijaus Nr. 1 ieškovė tvirtina, kad vertinimo komitetas atidžiai neišnagrinėjo jos pasiūlymo, kad atmetimo motyvai klaidingi ir kad pažeistas vienodo požiūrio principas, o dublike nurodo, kad, kiek tai susiję su komunikacijos strategijos aspektu, nenurodyti jos pasiūlymo atmetimo motyvai arba jie nepakankami. Dėl sutarties sudarymo kriterijaus Nr. 2, susijusio su pagrindinių ir papildomų užduočių vykdymu, ji iš esmės teigia, kad vertinimo komiteto įvertinimas klaidingas, ir dublike nurodo jos teisių pažeidimą ir motyvų dėl sutarties sudarymo kriterijaus Nr. 2 nepateikimą arba jų nepakankamumą.

37 Komisija ginčija šiuos argumentus, bet neginčija jų priimtinumo, kaip ji tai pripažino per teismo posėdį.

38 Dėl nurodomų pažeidimų, susijusių sutarties sudarymo kriterijais Nr. 1 ir Nr. 2, šioje byloje reikia išnagrinėti, ar įvykdytos sąlygos dėl nurodytos žalos ir dėl priežastinio ryšio tarp šios žalos ir nurodytų pažeidimų.

39 Dėl sąlygos, susijusios su žalos realumu, pažymėtina, kad Sąjungos atsakomybė gali kilti tik tuomet, jeigu ieškovas iš tiesų patyrė „realią ir apibrėžtą“ žalą, kurią jis turi įrodyti (žr. 2014 m. spalio 14 d. Sprendimo *Giordano / Komisija*, C-611/12 P, Rink., EU:C:2014:2282, 36 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką ir 32 punkte minėto Sprendimo *Evropaïki Dynamiki / Komisija*, EU:T:2014:888, 30 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

40 Kalbant apie sąlygą dėl priežastinio ryšio tarp nurodytų veiksmų ir patirtos žalos egzistavimo, iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad nurodoma žala turi pakankamai tiesiogiai kilti iš veiksmų, kuriais kaltinama, ir šie turi būti lemiama žalos priežastis, o tai įrodyti turi ieškovė (žr. 1992 m. sausio 30 d. Sprendimo *Finsider ir kt. / Komisija*, C-363/88 ir C-364/88, Rink., EU:C:1992:44, 25 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką ir 34 punkte minėto Sprendimo *Evropaïki Dynamiki / EIB*, EU:T:2011:494, 209 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

41 Šioje byloje dėl nurodomų pažeidimų, susijusių su sutarties sudarymo kriterijais Nr. 1 ir Nr. 2, ieškovė pažymėjo, jog ji nurodė žalą, susijusią su galimybės sudaryti aptariamą sutartį netekimu, ir žalą, susijusią su dalyvavimo konkurso procedūroje išlaidomis.

42 Ieškovė teigia, kad priežastinio ryšio sąlyga tenkinama, nes jos pasiūlymui buvo skirta pirmoji vieta, ir kad sudaryti aptariamą sutartį būtų nuspręsta su ja, jeigu nebūtų padaryti nurodyti pažeidimai.

43 Tačiau reikia konstatuoti, kad ieškovės pasiūlymo atmetimas grindžiamas tik sutarties sudarymo kriterijaus Nr. 3 vertinimu ir neįprastai maža jos pasiūlymo kaina. Iš tikrųjų, ieškovės pasiūlymas pirmoje vietoje atsidūrė atlikus pasiūlymo ekonominį vertinimą. Ši pirmoji vieta buvo pakeista dėl dviejų priežasčių, būtent dėl pasiūlymo įvertinimo pagal sutarties sudarymo kriterijų Nr. 3 pakeitimo – šis įvertinimas pripažintas nepakankamu, ir dėl pasiūlymo kainos pripažinimo neįprastai maža. Beje, ieškinyje ieškovė mini, kad nagrinėjama žala yra vertinimo komiteto sprendimo sumažinti balą už sutarties sudarymo kriterijų Nr. 3 ir pripažinti pasiūlymo kainą neįprastai maža tiesioginė pasekmė.

44 Be to, kaip pažymi Komisija, ieškovė jokiu momentu nepatikslino, kaip didesnio balų skaičiaus už sutarties sudarymo kriterijus Nr. 1 ir Nr. 2 skyrimas būtų galėjęs turėti teigiamos įtakos jos galimybei laimėti pirkimą.

45 Taigi ieškovė klaidingai teigia, kad jei nebūtų padaryta pažeidimų ar klaidų dėl sutarties sudarymo kriterijų Nr. 1 ir Nr. 2, ji būtų tapusi pirkimo laimėtoja. Iš tikrųjų, net jeigu balų skaičius pagal šiuos sutarties sudarymo kriterijus būtų didesnis, tai nebūtų galėję pakeisti jos pasiūlymo vertinimo pagal sutarties sudarymo kriterijų Nr. 3 ir jo kainos pripažinimo neįprastai maža.

46 Vadinasi, nurodyti pažeidimai, susiję su sutarties sudarymo kriterijais Nr. 1 ir Nr. 2, net jeigu jie būtų įrodyti, nėra priežastiniu ryšiu susiję su nurodoma žala, patirta dėl galimybės sudaryti sutartį netekimo ir dėl dalyvavimo konkurso procedūroje išlaidų.

47 Darytina išvada, kad prašymas atlyginti žalą turi būti atmestas tiek, kiek jis pagrįstas pažeidimais, susijusiais su sutarties sudarymo kriterijais Nr. 1 ir Nr. 2.

Dėl prašymo atlyginti žalą dėl nurodytų pažeidimų, susijusių su sąvoka „neįprastai mažos kainos pasiūlymas“

48 Viena vertus, ieškovė teigia, kad šioje byloje klaidingai aiškinta ir taikyta sąvoka „neįprastai mažos kainos pasiūlymas“. Kita vertus, ji nurodo, kad taikant sąvoką „neįprastai mažos kainos pasiūlymas“ naudoti kriterijai pasirinkti savavališkai ir neracionaliai, be to, taikant šią sąvoką pažeistas rungimosi principas ir vienodo požiūrio principas.

49 Komisija nesutinka su šiais argumentais.

– Dėl tariamai klaidingo sąvokos „neįprastai mažos kainos pasiūlymas“ aiškinimo ir taikymo

50 Ieškovė ginčija vertinimo komiteto pasirinktą metodą, kuriuo remiantis jos pasiūlymo kaina pripažinta neįprastai maža. Pasak jos, ši analizė paremta vien sąnaudų papildomoms užduotims vertinimu, o ne visu pasiūlymu. Taigi ji tvirtina, kad vertinimo komitetas neanalizavo šio atskiro aspekto, susijusio su papildomomis užduotimis, poveikio visam pasiūlymui, o tai prieštarauja šioje srityje taikytiniems principams.

51 Primintina, kad pagal iš dalies pakeisto 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento (OL L 248, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 4 t., p. 74; toliau – Finansinis reglamentas), kuris buvo taikomas šioje byloje nagrinėjamai konkurso procedūrai, 97 straipsnio 2 dalį konkurso laimėtojas nustatomas pagal automatinę nugalėtojo nustatymo procedūrą arba ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo nustatymo procedūrą. Nagrinėjamu atveju specifikacijose buvo numatyta, kad laimėtojas bus nustatytas remiantis ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo kriterijumi.

52 Be to, iš dalies pakeisto 2002 m. gruodžio 23 d. Komisijos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 2342/2002, nustatančio išsamias finansinio reglamento įgyvendinimo taisykles (OL L 357, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 4 t., p. 145; toliau – Įgyvendinimo taisyklės), 139 straipsnyje buvo numatyta:

„1. Jei konkrečiai sutarčiai paraiškose [pasiūlymuose] yra nurodytos neįprastai mažos kainos, susitariančioji institucija [perkančioji organizacija], prieš atmesdama paraiškas [pasiūlymus] vien tuo pagrindu, raštu paprašo informacijos apie paraiškos [pasiūlymo] sudedamąsias dalis, kurias ji laiko svarbiomis, ir jas patikrina, atitinkamai išklausiusi šalis ir atsižvelgusi į pateiktus paaiškinimus. <…>

Susitariančioji institucija [perkančioji organizacija] gali visų pirma atsižvelgti į paaiškinimus apie:

a) gamybos proceso, paslaugų teikimo ar statybos metodo ekonomiką;

b) pasirinktus techninius sprendimus arba ypač palankias konkurso dalyviui sąlygas;

c) konkurso dalyvio [pasiūlymo] originalumą.

<…>“

53 Be to, Įgyvendinimo taisyklių 146 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad jei pasiūlymo kaina neįprastai maža, vertinimo komitetas paprašo reikiamos informacijos apie pasiūlymo sudėtį.

54 Iš šių nuostatų matyti, kad sąvoka „neįprastai mažos kainos pasiūlymas“ neapibrėžta nei Finansinio reglamento, nei Įgyvendinimo taisyklių nuostatose.

55 Tačiau iš teismo praktikos matyti, kad neįprastai maža pasiūlymo kaina turi būti vertinama atsižvelgiant į pasiūlymo sudėtį ir aptariamą paslaugą. Pavyzdžiui, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad nagrinėdama, ar pasiūlyme nurodyta kaina yra neįprastai maža, ir siekdama užtikrinti sveiką konkurenciją, perkančioji organizacija gali atsižvelgti ne tik į Įgyvendinimo taisyklių 139 straipsnio 2 dalyje išvardytas, bet ir į visas nagrinėjamai paslaugai reikšmingas aplinkybes (pagal analogiją žr. 2014 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Data Medical Service*, C-568/13, Rink., EU:C:2014:2466, 50 punktą).

56 Šioje byloje iš Komisijos 2013 m. kovo 25 d. rašto ir galutinės vertinimo ataskaitos matyti, kad vertinimo komitetas nusprendė, jog, atsižvelgiant į ieškovės pateiktus paaiškinimus, už kai kurias papildomas užduotis (be kita ko, Nr. 1–6 ir Nr. 18–20) pasiūlytos kainos nepadengė sąnaudų. Vertinimo komitetas taip pat nustatė neatitikimų, kiek tai susiję su papildomų užduočių Nr. 14 ir Nr. 15 sąnaudomis. Galiausiai jis konstatavo svarbiausioms papildomoms užduotims (Nr. 6–17,

Nr. 21 ir Nr. 25) skirto personalo kryžminį naudojimą. Padaryta išvada, kad pasiūlymo kaina už papildomas užduotis Nr. 1–16 ir Nr. 18–20 yra neįprastai maža. Jis patikslino, kad pasiūlymas dėl papildomų užduočių Nr. 1–6 ir Nr. 18–20 nuostolingas, nes pagrįstas vien darbo sąnaudomis, o pasiūlymas dėl papildomų užduočių Nr. 1–16 ir Nr. 18–20 nuostolingas, jeigu būtų atsižvelgta į papildomas sąnaudas. Jis pridūrė, kad dėl kryžminio personalo naudojimo pasiūlymas tapo neatitinkantis specifikacijų reikalavimų dėl mažiausiai 10 „viso etato ekvivalentų“.

57 Taigi, tiesa, kad anomalijos, kurias nustatęs vertinimo komitetas padarė išvadą, jog ieškovės pasiūlymo kaina neįprastai maža, konkrečiai susijusios su kai kuriomis papildomomis užduotimis.

58 Tačiau iš bylos dokumentų aiškiai matyti papildomų užduočių ekonominė ir finansinė svarba, palyginti su pagrindinėmis užduotimis. Konkrečiai tariant, specifikacijose iš viso numatytos 36 užduotys, iš jų 27 – papildomos užduotys. Be to, specifikacijose papildomoms užduotims numatytas šiek tiek didesnis biudžetas (1 500 000 EUR) nei pagrindinėms užduotims (1 400 000 EUR). Taigi papildomų užduočių svarba viso nagrinėjamo pirkimo kontekste nekelia jokių abejonių.

59 Pažymėtina, kad iš 27 numatytų papildomų užduočių dėl 19 vertinimo komitetas nustatė anomalijų.

60 Taigi anomalijos, nors nustatytos tik dėl papildomų užduočių, nebuvo susijusios vien su nereikšmingu ar atskiru pasiūlymo aspektu, vadinasi, dėl jų galėjo nukentėti bendros pasiūlytos kainos, taigi ir viso pasiūlymo, patikimumas.

61 Be to, tai, kad anomalijos nustatytos tik dėl papildomų užduočių, dar nereiškia, kad pasiūlymas nebuvo vertinamas kaip visuma. Šiuo atžvilgiu kaip neįprastai maža įvertinta būtent bendra ieškovės pasiūlymo kaina, įskaitant jos palyginimą su visai sutarčiai Komisijos numatytu biudžetu ir bendra laimėtojo pasiūlyta kaina.

62 Vadinasi, vertinimo komitetas vertino pagal pasiūlymo sudėtį ir aptariamą paslaugą, atsižvelgdamas į atitinkamai paslaugai reikšmingus elementus. Taigi reikia atmesti ieškovės kaltinimą, kad vertinimo komitetas išvadą dėl neįprastai mažos kainos padarė nepaisydamas šioje srityje taikytinų principų.

– Dėl taikant sąvoką „neįprastai mažos kainos pasiūlymas“ savavališkai ir neracionaliai naudotų kriterijų ir rungimosi ir vienodo požiūrio principų pažeidimo

63 Pirma, ieškovė teigia, kad vertinant, ar jos pasiūlymo kaina neįprastai maža, naudoti kriterijai pasirinkti netinkamai, savavališkai ir nepagrįstai. Konkrečiai tariant, skaičiuojant ekspertams skirtas išlaidas naudotas sąnaudų vienetas buvo subjektyvus ir juo neatsižvelgta nei į tai, kad ieškovė galėjo suderėti su ekspertais mažesnius tarifus, nei į jos organizacinius bei komercinius pajėgumus.

64 Pažymėtina, kad, kaip matyti iš 2012 m. lapkričio 20 d. vertinimo ataskaitos priede pateiktų paaiškinimų, bendra ieškovės pasiūlymo kaina buvo 850 000 EUR mažesnė nei ta, kurią vertinimo komitetas laikė minimalia papildomų užduočių kaina, nors už pagrindines užduotis pasiūlyta kaina buvo artima maksimaliai pagal konkursą numatytai kainai. Todėl 2012 m. lapkričio 22 d. raštu Komisija paprašė ieškovės išsamiai paaiškinti, kaip apskaičiuotos už kai kurias papildomas užduotis pasiūlytos kainos, ir pažymėjo, kad pasiūlymas gali būti atmestas, jeigu paaiškinamai bus neįtikinami.

65 2012 m. lapkričio 29 d. atsakyme ieškovė pateikė bendro pobūdžio samprotavimų ir konkrečių paaiškinimų dėl aptariamų papildomų užduočių. Prie bendrų samprotavimų ji, be kita ko, paminėjo, kad teikė į papildomas užduotis panašias paslaugas pagal kelis projektus ir turėjo daugiau galimybių suderėti konkurencingas kainas su tiekėjais.

66 Tačiau pažymėtina, kad šie ieškovės teiginiai nepatvirtinti, ir ji nepateikė jokios tikslios informacijos, visų pirma apie gautas nuolaidas, susijusias su nagrinėjamomis užduotimis. Jeigu jos organizaciniai ir komerciniai pajėgumai būtų svarbūs veiksniai skaičiuojant jos paslaugų sąnaudas, šiuos veiksnius būtų reikėję aiškiai paminėti ir pagrįsti pradiniame jos pasiūlyme arba bent 2012 m. lapkričio 29 d. atsakyme. Vis dėlto to nebuvo padaryta.

67 Be to, 2013 m. balandžio 12 d. rašte ieškovė ginčijo skaičiuojant ekspertų honorarus naudotą sąnaudų vienetą, nes ji suderėjo mažesnius honorarus. Ji pridūrė galinti pateikti susitarimus su šiais ekspertais. Tačiau reikia konstatuoti, kad ji jų nepateikė ir kitaip nepatvirtino savo teiginių. Be to, ieškovė mini savo organizacinius ir komercinius pajėgumus, tačiau nepateikia konkrečių tai patvirtinančių dokumentų.

68 Galiausiai, ieškovės argumentas, jog skaičiuojant ekspertams skirtas išlaidas naudotas sąnaudų vienetas yra subjektyvus kriterijus, turi būti atmestas. Iš tiesų, ji nepateikia jokių skaičių šuo klausimu. Be to, tai, kad ji remiasi tam tikromis aplinkybėmis, ypač tarifais, suderėtais su tos pačios kategorijos ekspertais kaip ir pagrindinių užduočių, veikiau rodo, kad šios sąnaudos, kaip konstatavo Komisija, buvo mažesnės, nei įprasta, tačiau tam nebuvo pateikta tikslių paaiškinimų.

69 Tai reiškia, kad ieškovės argumentai, kuriais ji ginčija kriterijus, naudotus vertinant, ar jos pasiūlyme nurodyta neįprastai maža kaina, turi būti atmesti.

70 Antra, ieškovė teigia, kad remiantis rungimosi principu Komisija turėjo suteikti jai galimybę vėliau pagrįsti sąnaudas ir tarifus, kurie laikyti pernelyg mažais. Ji pažymi, kad 2012 m. lapkričio 22 d. rašte buvo prašoma tik nurodyti pasiūlyme nurodytos kainos apskaičiavimo metodą, o ne elementų, į kuriuos atsižvelgta, vertę.

71 Iš Įgyvendinimo taisyklių 139 straipsnio 1 dalies ir 146 straipsnio 4 dalies matyti, kad tikrindama pasiūlymus, kuriuose nurodyta kaina yra neįprastai maža, perkančioji organizacija privalo prašyti, kad konkurso dalyviai pateiktų būtinus pagrindžiamuosius dokumentus, įrodančius, kad jų pasiūlymai rimti (šiuo klausimu pagal analogiją žr. 2001 m. lapkričio 27 d. Sprendimo *Lombardini ir Mantovani*, C-285/99 ir C-286/99, Rink., EU:C:2001:640, 46 ir 51 punktus; 2012 m. kovo 29 d. Sprendimo *SAG ELV Slovensko ir kt.*, C-599/10, Rink., EU:C:2012:191, 28 punktą ir 55 punkte minėto Sprendimo *Data Medical Service*, EU:C:2014:2466, 47 punktą). Rungimosi principu pagrįsta reali perkančiosios organizacijos ir konkurso dalyvio diskusija, vykstanti tinkamu momentu per pasiūlymų vertinimo procedūrą, kad dalyvis galėtų įrodyti savo pasiūlymo rimtumą, yra esminis reikalavimas, skirtas tam, kad būtų išvengta perkančiosios organizacijos savivalės ir užtikrinta sveika įmonių konkurencija (šiuo klausimu pagal analogiją žr. minėto Sprendimo *Lombardini ir Mantovani*, EU:C:2001:640, 57 punktą; 55 punkte minėto Sprendimo *Data Medical Service*, EU:C:2014:2466, 48 punktą ir 2008 m. gegužės 21 d. Sprendimo *Belfass / Taryba*, T-495/04, Rink., EU:T:2008:160, 97 ir 98 punktus).

72 Šioje byloje 2012 m. lapkričio 22 d. raštu Komisija pranešė ieškovei, kad vertinimo komitetas už papildomas užduotis nurodytas kainas įvertino kaip neįprastai mažas. Ji paprašė ieškovės išsamiai paaiškinti, kaip apskaičiuotos už papildomas užduotis Nr. 1–21 ir Nr. 25 siūlomos kainos, ir pažymėjo, kad jos pasiūlymas gali būti atmestas, jeigu paaiškinamai bus neįtikinami.

73 2012 m. lapkričio 29 d. raštu ieškovė atsakė į Komisijos prašymą pateikti informacijos, pateikdama bendro pobūdžio paaiškinimų ir sąrašą sąnaudų, kuriomis remdamasi ji suformulavo kainos už papildomas užduotis pasiūlymą.

74 2012 m. gruodžio 19 d., atsižvelgęs į naują ieškovės pateiktą informaciją, vertinimo komitetas, be kita ko, padarė išvadą, kad pasiūlymo kaina neįprastai maža, ir rekomendavo sutartį sudaryti su VLM.

75 2013 m. kovo 25 d. raštu Komisija pranešė ieškovei, kad jos pasiūlymas nelaimėjo, nes nesurinko minimalaus specifikacijose pagal sutarties sudarymo kriterijų Nr. 3 reikalaujamo balų skaičiaus, ir jo kaina įvertinta kaip neįprastai maža, kiek tai susiję su kainomis, pasiūlytomis už kai kurių papildomų užduočių įvykdymą.

76 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad šioje byloje laikytasi rungimosi principu grindžiamos procedūros ir kad ieškovė turėjo galimybę pagrįsti savo sąnaudas ir tarifus, kurie buvo įvertinti kaip neįprastai maži.

77 Ieškovės argumentas, jog 2012 m. lapkričio 22 d. rašte buvo prašoma tik nurodyti pasiūlyme nurodytos kainos apskaičiavimo metodą, o ne elementų, į kuriuos atsižvelgta, vertę, turi būti atmestas. Iš tiesų Komisija paprašė išsamiai paaiškinti, kaip apskaičiuotos už papildomas užduotis Nr. 1–21 ir Nr. 25 siūlomos kainos, ir pažymėjo, kad jos pasiūlymas gali būti atmestas, jeigu paaiškinamai bus neįtikinami. Taigi kainų apskaičiavimo elementai neišvengiamai apėmė visus pasiūlyme nurodytų kainų sudarymo elementus, įskaitant ne tik skaičiavimo metodą, bet ir elementų, į kuriuos atsižvelgta, vertę. Taigi, kitaip, nei tvirtina ieškovė, Komisija jos teiravosi ne tik dėl pasiūlyme pateiktos kainos apskaičiavimo metodo.

78 Atsižvelgiant į tai, kad išdėstyta, ieškovės argumentai dėl rungimosi principo pažeidimo turi būti atmesti.

79 Trečia, ieškovė nurodo, kad remdamasi tais pačiais kriterijais Komisija turėjo patikrinti, ar VLM pasiūlyme nurodyta kaina nėra neįprastai maža, kas būtų lėmę tokias pačias jos išvadas dėl pagrindinių užduočių. Taigi ji nurodo vienodo požiūrio principo pažeidimą. Ji pateikia pavyzdį, iš kurio matyti, kad vertinimo komiteto jos pasiūlymui taikytos vertės buvo per didelės, todėl jo išvados klaidingos, o tai patvirtina nurodomą skirtingą vertinimą.

80 Primintina, kad pagal vienodo požiūrio į konkurso dalyvius principą, kurio tikslas – skatinti sveiką ir veiksmingą konkurenciją tarp vykstant viešajam pirkimui dalyvaujančių įmonių, visi dalyviai turi turėti vienodas galimybes rengdami savo pasiūlymų sąlygas, o tai reiškia, kad visų konkurentų pasiūlymams turi būti taikomos vienodos sąlygos (2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Komisija / CAS Succhi di Frutta*, C-496/99 P, Rink., EU:C:2004:236, 110 punktas). Dalyviai turi turėti vienodas galimybes tiek tuomet, kai jie rengia pasiūlymus, tiek tuomet, kai perkančioji organizacija juos vertina (šiuo klausimu žr. 2011 m. vasario 17 d. Sprendimo *Komisija / Kipras*, C-251/09, EU:C:2011:84, 39 punktą ir 2013 m. rugsėjo 16 d. Sprendimo *Ispanija / Komisija*, T-402/06, Rink., EU:T:2013:445, 66 punktą).

81 Šioje byloje primintina, kad nagrinėjamai sutarčiai numatytas didžiausias bendras biudžetas – 2 500 000 EUR. Ieškovė pateikė pasiūlymą, kurio bendra suma – 1 320 112,63 EUR, o laimėtoja VLM pateikė pasiūlymą, kurio bendra suma – 2 316 124,83 EUR.

82 Taigi, kaip pažymi Komisija, finansinis VLM pasiūlymas, apskaičiuotas pagal specifikacijų 9.3.2 punkte, susijusiame su kaina, numatytą formulę, buvo šiek tiek mažesnis už šiose specifikacijose šiai sutarčiai vykdyti numatytą biudžeto viršutinę ribą ir beveik 1 mln. eurų viršijo ieškovės pasiūlymą. Iš to išplaukia, kad, kitaip, nei nurodo ieškovė, neatrodo, kad VLM būtų pateikusi neįprastai mažos kainos pasiūlymą, atsižvelgiant į bendrą nagrinėjamai sutarčiai numatytą biudžetą.

83 Kadangi jos nebuvo panašioje padėtyje, Komisija galėjo nuspręsti patikrinti, ar ieškovės pasiūlyme nurodyta neįprastai maža kaina, tačiau to nedaryti VLM pasiūlymo atžvilgiu, ir taip darydama nepažeidė vienodo požiūrio principo.

84 Tokiomis aplinkybėmis ieškovės pateiktas pavyzdys nereikšmingas.

85 Tai reiškia, kad su vienodo požiūrio principo pažeidimu susijusį kaltinimą reikia atmesti.

86 Iš viso to, kad išdėstyta, matyti, kad reikia atmesti visus ieškovės kaltinimus, kuriais siekiama įrodyti, jog vertinant, ar jos pasiūlyme nurodyta neįprastai maža kaina, buvo padaryta pažeidimų. Todėl reikia atmesti jos prašymą dėl atitinkamos žalos atlyginimo ir nėra reikalo nagrinėti sąlygų dėl žalos ir priežastinio ryšio buvimo.

Dėl prašymo atlyginti žalą dėl nurodytų pažeidimų, susijusių su sutarties sudarymo kriterijumi Nr. 3

87 Dėl Komisijos vertinimo pagal sutarties sudarymo kriterijų Nr. 3 ieškovė iš esmės teigia, kad šioje byloje painiojami atrankos kriterijai ir sutarties sudarymo kriterijai, ir šiuo klausimu nurodo, pirma, viešųjų pirkimų procedūros taisyklių pažeidimą, antra, proporcingumo principo pažeidimą ir, trečia, procedūros etapų atskyrimo principo pažeidimą. Galiausiai ji nurodo, kad jos pasiūlymas įvertintas klaidingai.

88 Ieškovė nurodo ketveriopą žalą, būtent žalą, susijusią su nagrinėjamo pirkimo pralaimėjimu, ir papildomai – žalą, susijusią su galimybės sudaryti aptariamą sutartį netekimu. Ji taip pat nurodo žalą, susijusią su dalyvavimo konkurso procedūroje išlaidomis, ir neturtinę žalą.

89 Šioje byloje pirmiausia reikia išnagrinėti, ar tenkinamos sąlygos dėl nurodytos žalos egzistavimo ir dėl priežastinio ryšio tarp veiksmų, kuriais kaltinama, ir nurodytos žalos buvimo.

90 Pirma, dėl žalos, susijusios su nagrinėjamo pirkimo pralaimėjimu, kuri nurodoma pirmiausia, ieškovė teigia, kad ji lygi bendrajam pelnui, kurio ji nepagrįstai negavo. Taigi ši žala iš esmės atitinka jos negautas pajamas.

91 Primintina, kad pagal teismo praktiką ieškinys, kuris grindžiamas žala dėl negautų pajamų, turi būti atmestas, nes tai yra būsima ir hipotetinė, o ne jau atsiradusi ir reali žala (šiuo klausimu žr. 1998 m. spalio 29 d. Sprendimo *TEAM / Komisija*, T-13/96, Rink., EU:T:1998:254, 76 punktą; 32 punkte minėto Sprendimo *AFCon Management Consultants ir kt. / Komisija*, EU:T:2005:107, 113 ir 114 punktus ir 2011 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Evropaïki Dynamiki / Komisija*, T-39/08, EU:T:2011:721, 47 punktą).

92 Iš tiesų, sąlyga, susijusi su žala, reiškia, kad žala, kurią prašoma atlyginti, turi būti reali ir apibrėžta, o tai turi įrodyti ieškovas (žr. 91 punkte minėto Sprendimo *Evropaïki Dynamiki / Komisija*, EU:T:2011:721, 46 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

93 Pagal Finansinio reglamento 101 straipsnį, kol sutartis dar nepasirašyta, perkančioji organizacija gali arba atsisakyti viešojo pirkimo, arba atšaukti sutarties sudarymo procedūrą, ir tokiu atveju kandidatai arba dalyviai negali reikalauti žalos atlyginimo.

94 Taigi, net darant prielaidą, kad vertinimo komitetas būtų pasiūlęs sudaryti sutartį su ieškove, vertinimo komiteto pasiūlymas nebūtų privalomas perkančiajai organizacijai, kuri turi didelę diskreciją vertindama, į kokius kriterijus atsižvelgti priimant sprendimą dėl sutarties sudarymo (šiuo klausimu žr. 91 punkte minėto Sprendimo *TEAM / Komisija*, EU:T:1998:254, 76 punktą; 32 punkte minėto Sprendimo *AFCon Management Consultants ir kt. / Komisija*, EU:T:2005:107, 113 ir 114 punktus ir 91 punkte minėto Sprendimo *Evropaïki Dynamiki / Komisija*, EU:T:2011:721, 47 punktą).

95 Net jeigu manytume, kad ieškovė turėjo būti pirmoje vietoje ir dėl to laimėti pirkimą, tai neįpareigotų Komisijos su ja pasirašyti sutarties. Iš tikrųjų pagal jokį Komisijos konkurso procedūroms taikomą principą ar taisyklę Komisija neprivalo pasirašyti pirkimo sutarties su asmeniu, kuris nurodytas kaip konkurso laimėtojas (šiuo klausimu žr. 34 punkte minėto Sprendimo *Evropaïki Dynamiki / EIB*, EU:T:2011:494, 211 punktą).

96 Todėl žala dėl ieškovės negautų pajamų, susijusi su nagrinėjamo pirkimo pralaimėjimu, nėra reali ir apibrėžta, o tėra hipotetinė. Todėl ji negali būti atlyginama.

97 Ieškovės argumentai, kuriais siūloma nesivadovauti teismo praktika, pagal kurią perkančioji organizacija neprivalo pasirašyti sutarties su pirmąją vietą konkurse užėmusiu dalyviu, nepaneigia šios išvados.

98 Iš tiesų, ieškovė teigia, kad jeigu perkančioji organizacija nusprendžia įforminti sutartį, ji neturi galimybės pasirinkti sudaryti sutartį su kitais dalyviais, kurie nelaimėjo konkurso nustatyta tvarka. Tačiau toks teiginys nepaneigia to, kad perkančiajai organizacijai paliekama galimybė arba įforminti sutartį, arba ne, t. y. jos atsisakyti, todėl žala dėl negautų pajamų niekuomet nėra apibrėžta. Be to, teismo praktikoje nedaromas skirtumas, ar laimėtojas nustatytas, ar ne. Iš tiesų, žala dėl negautų pajamų, t. y. žala, prilygstanti naudai, kuri negalėjo būti gauta iš sutarties vykdymo, suponuoja, kad turi būti apibrėžtumas, jog sutartis bus sudaryta. Tačiau, atsižvelgiant į perkančiosios organizacijos diskreciją pagal Finansinio reglamento 101 straipsnį, tokia žala niekuomet nėra apibrėžta.

99 Kitaip, nei teigia ieškovė, pagal šią teismo praktiką perkančioji organizacija negali turėti naudos dėl taisyklių pažeidimo, dėl kurio ji pati kalta, ir kartu neprivalėti atlyginti iš to atsirasiančios žalos, nors kitokia žala yra atlygintina, jei yra reali ir apibrėžta. Tokia yra, pvz., žala dėl galimybės netekimo arba žala dėl dalyvio patirtų dalyvavimo konkurse išlaidų tuo atveju, kai dėl Sąjungos teisės pažeidimo sumažėjo jo galimybės laimėti sutartį. Ieškovės nurodytuose 2009 m. balandžio 30 d. Sprendimo *CAS Succhi di Frutta / Komisija* (C-497/06 P, EU:C:2009:273) 80–82 punktuose kalbama būtent apie žalą dėl galimybės netekimo arba dalyvio patirtų dalyvavimo konkurse išlaidų, o ne apie negautas pajamas.

100 Be to, ieškovė nurodo, kad remiantis šia teismo praktika neatrinktas dalyvis, kuris dėl griežtos teismo praktikos laikinųjų apsaugos priemonių srityje negali pasinaudoti jų teikiama apsauga, netenka dar ir apsaugos teisės į žalos atlyginimą srityje. Vis dėlto ir šiuo atveju reikia pažymėti, kad, atsižvelgiant į Finansinio reglamento 101 straipsnio redakciją, priešingai, nei teigia ieškovė, ji neteko ne sutarties, o galimybės, kad su ja bus sudaryta sutartis, dėl kurios buvo vykdoma Bendrijos konkurso procedūra (2006 m. liepos 20 d. Nutarties *Globe / Komisija*, T-114/06 R, Rink., EU:T:2006:221, 116 punktas).

101 Taigi ieškovės argumentai, kuriais siekiama nuginčyti taikytiną teismo praktiką, pagal kurią negali būti reikalaujama atlyginti žalą dėl negautų ieškovės pajamų, turi būti atmesti.

102 Be to, kalbant apie sąlygą, susijusią su priežastiniu ryšiu, primintina, kad, kaip matyti iš Komisijos 2013 m. kovo 25 d. rašto, ieškovės pasiūlymas buvo atmestas, pirma, dėl to, kad pagal sutarties sudarymo kriterijų Nr. 3 skirtas balų skaičius nesiekė reikalaujamo minimumo, ir, antra, dėl to, kad jo kaina buvo neįprastai maža. Beje, perkančioji organizacija teisėtai nusprendė, kad ieškovės pasiūlyme nurodyta kaina yra neįprastai maža (žr. šio sprendimo 50–86 punktus). Taigi ieškovė neturėjo jokios galimybės laimėti pirkimo dėl šios neįprastai mažos kainos.

103 Pažymėtina, kad žala, grindžiama pirkimo pralaimėjimu, net jeigu būtų įvertinta kaip reali ir apibrėžta, yra ieškovės pasiūlymo atmetimo rezultatas.

104 Vadinasi, kadangi šis atmetimas yra pagrįstas, ieškovės pasiūlymas, nors jo atmetimas dėl įvertinimo pagal sutarties sudarymo kriterijų Nr. 3 būtų neteisėtas, vis tiek būtų neįprastai mažos kainos ir dėl to būtų pagrįstai atmestas.

105 Todėl negalima nustatyti priežastinio ryšio tarp galimo pažeidimo vertinant pasiūlymą pagal sutarties sudarymo kriterijų Nr. 3 ir ieškovės nurodomos žalos dėl pirkimo pralaimėjimo.

106 Taigi turi būti atmestas ir pats prašymas atlyginti ieškovės nurodytą žalą dėl bendrojo pelno, kurio ji nepagrįstai negavo pralaimėjusi pirkimą.

107 Atsižvelgiant į tai, kad išdėstyta, nėra reikalo priimti sprendimo dėl prašymo konfidencialiai nagrinėti dokumentus, kurie pateikti kaip ieškinio priedai ir skirti dėl pirkimo pralaimėjimo patirtai žalai įvertinti.

108 Antra, kiek tai susiję su žala dėl galimybės laimėti pirkimą netekimo, reikia konstatuoti, kad ieškovės prašymas taip pat negali būti tenkinamas.

109 Iš tiesų, atsižvelgiant į šio sprendimo 102–105 punktuose išdėstytus argumentus, matyti, kad žala dėl galimybės laimėti pirkimą netekimo taip pat yra ieškovės pasiūlymo atmetimo dėl neįprastai mažos jo kainos rezultatas.

110 Vadinasi, net jeigu ieškovės pasiūlymo atmetimas atlikus vertinimą pagal sutarties sudarymo kriterijų Nr. 3 būtų neteisėtas, šio pasiūlymo kaina vis tiek būtų neįprastai maža, ir ieškovė bet kuriuo atveju negalėtų reikalauti atlyginti žalą dėl galimybės laimėti nagrinėjamą pirkimą netekimo (šiuo klausimu žr. 2011 m. lapkričio 23 d. Sprendimo *bpost / Komisija*, T-514/09, EU:T:2011:689, 171 punktą *in fine*).

111 Todėl negalima konstatuoti priežastinio ryšio ir tarp, viena, pažeidimo, padaryto vertinant pasiūlymą pagal sutarties sudarymo kriterijų Nr. 3, ir, antra, ieškovės nurodytos žalos, kuri galėjo būti patirta dėl galimybės laimėti pirkimą netekimo.

112 Trečia, kiek tai susiję su nurodoma žala dėl dalyvavimo konkurse patirtų išlaidų, primintina, kad ūkio subjektai turi prisiimi su jų veikla susijusią riziką, nelygu kiekvieno atskiro atvejo aplinkybės. Per sutarties sudarymo procedūrą ši ekonominė rizika apima, be kita ko, su pasiūlymo rengimu susijusias sąnaudas. Taigi tokias išlaidas prisiima įmonė, nusprendusi dalyvauti procedūroje, nes galimybė varžytis dėl sutarties nereiškia, kad ji tikrai bus su ja sudaryta (99 punkte minėto Sprendimo *CAS Succhi di Frutta / Komisija*, EU:C:2009:273, 79 punktas). Šiuo klausimu Finansinio reglamento 101 straipsnyje numatyta, kad Komisija gali nuspręsti apskirtai nesudaryti sutarties. Todėl net naudingiausią pasiūlymą pateikęs dalyvis nėra užtikrintas, kad gaus sutartį.

113 Todėl dalyvio patirtos dalyvavimo konkurse išlaidos iš principo negali būti laikomos žala, kurią būtų galima kompensuoti priteisiant žalos atlyginimą (99 punkte minėto Sprendimo *CAS Succhi di Frutta / Komisija*, EU:C:2009:273, 81 punktas; 91 punkte minėto Sprendimo *TEAM / Komisija*, EU:T:1998:254, 71 punktas ir 34 punkte minėto Sprendimo *Embassy Limousines & Services / Parlamentas*, EU:T:1998:302, 97 punktas).

114 Tiesa, iš teismo praktikos taip pat matyti, kad šis principas negali būti taikomas tais atvejais, kai Sąjungos teisės pažeidimas, padarytas vykdant konkurso procedūrą, sumažino dalyvio galimybes, kad su juo bus nuspręsta sudaryti sutartį, nes tai gali pažeisti teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principus (99 punkte minėto Sprendimo *CAS Succhi di Frutta / Komisija*, EU:C:2009:273, 82 punktas; 91 punkte minėto Sprendimo *TEAM / Komisija*, EU:T:1998:254, 72 punktas ir 32 punkte minėto Sprendimo *AFCon Management Consultants ir kt. / Komisija*, EU:T:2005:107, 98 punktas).

115 Tačiau šioje byloje taip nėra. Iš tiesų, kadangi Komisijos vertinimas, jog ieškovės pasiūlyme nurodyta kaina yra neįprastai maža, nėra neteisėtas (žr. šio sprendimo 86 punktą), reikia konstatuoti, kad ieškovė neturi pagrindo teigti, jog neteko galimybės, kad su ja bus sudaryta sutartis, ir nėra reikalo toliau nagrinėti kaltinimų, kuriuos ji pateikė dėl jos pasiūlymo vertinimo pagal sutarties sudarymo kriterijų Nr. 3 (žr. šio sprendimo 109–111 punktus).

116 Vadinasi, kadangi konkurso procedūros vykdymas neturėjo įtakos ieškovės galimybėms, kad su ja bus nuspręsta sudaryti nagrinėjamą sutartį, turi būti taikomas principas, pagal kurį jos patirtos dalyvavimo konkurse išlaidos negali būti laikomos žala, kurią būtų galima kompensuoti priteisiant žalos atlyginimą.

117 Maža to, iš to išplaukia, kad negalima konstatuoti ir priežastinio ryšio tarp galimo pažeidimo vertinant jos pasiūlymą pagal sutarties sudarymo kriterijų Nr. 3 ir ieškovės nurodytos žalos, patirtos dėl jos dalyvavimo konkurse išlaidų, egzistavimo.

118 Vadinasi, ieškovės prašymas atlyginti dėl konkurso patirtas išlaidas turi būti atmestas.

119 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, nėra reikalo priimti sprendimo dėl prašymo konfidencialiai nagrinėti dokumentus, kurie pateikti kaip ieškinio priedai ir skirti įvertinti žalai, patirtai dėl dalyvavimo konkurse išlaidų.

120 Ketvirta, ieškovė nurodo nepagrįstą spaudimą įmonei ir konkurse dalyvaujančiam jos personalui ir prašo atlyginti neturtinę žalą, kurią ji įvertino 5 000 EUR.

121 Vis dėlto ieškovė tik nurodo nepagrįstą spaudimą, kuris savo ruožtu susijęs su nusivylimu dėl neteisingo pašalinimo, tačiau neįrodo, kad ji iš tiesų patyrė realią ir apibrėžtą žalą, ir nepateikia jokio dokumento, kad įrodytų tokios žalos egzistavimą, kaip tai suprantama pagal taikytiną teismo praktiką (šiuo klausimu žr. 2014 m. spalio 14 d. Sprendimo *Giordano / Komisija*, C-611/12 P, Rink., EU:C:2014:2282, 36 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką ir 32 punkte minėto Sprendimo *Evropaïki Dynamiki / Komisija*, EU:T:2014:888, 30 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

122 Ieškovės argumentas, jog nėra būtinybės pateikti patirtos neturtinės žalos įrodymo, grindžiamas 34 punkte minėtu Sprendimu *Embassy Limousines & Services / Parlamentas* (EU:T:1998:302), turi būti atmestas. Iš tiesų, toje byloje Bendrasis Teismas atsižvelgė į tai, kad iš bylos medžiagos buvo matyti, jog dėl perkančiosios organizacijos bendrovė ieškovė atsidūrė neapibrėžtoje padėtyje ir buvo priversta dėti bergždžias pastangas, kad sureaguotų į skubiai susiklosčiusią situaciją ir įvykdytų sutartį. Tačiau šioje byloje taip nėra. Atvirkščiai, Komisijos 2012 m. lapkričio 22 d. rašte ieškovė buvo aiškiai įspėta, kad jos pasiūlymas gali būti atmestas, jeigu dėl jos pasiūlymo pateikti paaiškinimai bus neįtikinami.

123 Darytina išvada, kad neturtinės žalos realumo įrodymų šioje byloje nepateikta ir šia žala grindžiamas prašymas turi būti atmestas.

124 Be to, nurodoma neturtinė žala šioje byloje susijusi su ieškovės pasiūlymo atmetimu, kuris, kaip nustatyta, buvo pagrįstas, atsižvelgiant į neįprastai mažą jo kainą (žr. šio sprendimo 86 punktą). Vadinasi, negalima konstatuoti priežastinio ryšio tarp pažeidimo, galimai padaryto vertinant pasiūlymą pagal sutarties sudarymo kriterijų Nr. 3, ir ieškovės nurodytos neturtinės žalos.

125 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad nėra reikalo nagrinėti, ar įvykdyta sąlyga dėl ieškovės nurodytų pažeidimų vertinant jos pasiūlymą pagal sutarties sudarymo kriterijų Nr. 3, ir reikia konstatuoti, jog kitos dvi sąlygos, t. y. pirma, dėl žalos egzistavimo ir, antra, priežastinio ryšio tarp galimo neteisėto Komisijos elgesio ir ieškovės nurodytos žalos egzistavimo, netenkinamos.

126 Todėl reikia atmesti prašymą atlyginti žalą tiek, kiek jis grindžiamas pažeidimais vertinant ieškovės pasiūlymą pagal sutarties sudarymo kriterijų Nr. 3, taigi ir visą prašymą atlyginti žalą.

Dėl prašymo taikyti tyrimo priemones

127 Ieškovė prašo įpareigoti Komisiją pateikti pirkimo laimėtojo VLM pasiūlymą, kad ji galėtų patikrinti kaltinimo dėl nevienodo požiūrio vertinant, ar jos pasiūlymo kaina neįprastai maža, pagrįstumą. Ji priduria, kad Komisijos pagal Reglamentą Nr. 1049/2001 priimtas sprendimas negali pažeisti Bendrojo Teismo tyrimo įgaliojimų.

128 Komisija šiam prašymui prieštarauja.

129 Iš to, kas minėta pirmiau, matyti, kad reikia atmesti visą ieškinį ir nėra reikalo tenkinti ieškovės prašymo taikyti tyrimo priemones, kuriuo siekiama išsireikalauti VLM pasiūlymo kopiją.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

130 Pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 134 straipsnio 1 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to prašė.

131 Kadangi ieškovė bylą pralaimėjo, reikia jai nurodyti padengti bylinėjimosi išlaidas, kaip to prašė Komisija.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (šeštoji kolegija)

nusprendžia:

1. Atmesti ieškinį.

2. *Agriconsulting Europe SA* padengia savo ir Europos Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

Frimodt Nielsen Dehousse Collins

Paskelbta 2016 m. sausio 28 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Parašai.